

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัญหาในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต มีวัตถุประสงค์ แนวเหตุผล วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการใช้ ปัญหา และความต้องการในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

แนวเหตุผล

นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการใช้ห้องสมุด คำนบริการต่าง ๆ วัสดุการอ่าน ตลอดจนอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ที่ห้องสมุดจัดให้ ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดไม่สามารถสนองความต้องการของนักศึกษาได้อย่างเพียงพอ

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต โดยไม่จำกัดเพศและวัย ที่ลงทะเบียนในภาค 2 ปีการศึกษา 2531 ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบชนิดแบ่งเป็นชั้นภูมิ (Stratified Systematic Sampling) รวม 346 คน คิดเป็นร้อยละ 13.42 ของนักศึกษาทั้งหมดจำนวน 2,578 คน การเก็บข้อมูล ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ใ้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทั้ง 346 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ภาษา PASCAL ในการประมวลผลด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะเฉพาะของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้แยกตามคณะ จำนวนมากที่สุด คือ นักศึกษาคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี (ร้อยละ 21.10) รองลงมา ได้แก่ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ (ร้อยละ 17.05) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้น้อยที่สุด คือ นักศึกษาคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (ร้อยละ 3.18)

2. สภาพการใช้ และความต้องการในการใช้ห้องสมุด

ผลการวิจัยในด้านสภาพการใช้และความต้องการในการใช้ห้องสมุด พบว่า นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดมากกว่าสัปดาห์ละครั้งจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 38.73) รองลงมาคือ ทุกวัน (ร้อยละ 18.21) โดยใช้เวลาในห้องสมุดเป็นประจำในเวลาว่างจากการเรียนมากที่สุด (ร้อยละ 76.30) รองลงมา คือ ระยะเวลาสอบ (ร้อยละ 55.78) ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อทำรายงานตามที่อาจารย์มอบหมายมากที่สุด (ร้อยละ 85.84) รองลงมา คือ อ่านวารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 75.72) ใช้บริการยืม-คืน (ร้อยละ 74.86) และค้นคว้าประกอบการเรียนตามหลักสูตร (ร้อยละ 74.57) ตามลำดับ โดยรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดจากการเคยเรียนในชั้นมัธยมมากที่สุด (ร้อยละ 63.87) รองลงมา คือ ศึกษาด้วยตนเอง (ร้อยละ 51.45) การค้นหาเรื่องที่ต้องการจากห้องสมุด นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้บัตรรายการมากที่สุด (ร้อยละ 97.98) รองลงมา คือ ใช้วิธีสอบถามจากบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด (ร้อยละ 50.87) ซึ่งผลของการค้นหา ปรากฏว่านักศึกษาส่วนใหญ่คนเรื่องที่ต้องการได้บ้าง ไม่ได้บ้าง (ร้อยละ 50.29) รองลงมา คือ ส่วนมากคนเรื่องที่ต้องการได้ (ร้อยละ 34.39)

ในด้านการใช้และความต้องการในบริการห้องสมุดของนักศึกษานั้น ปรากฏว่า บริการที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยการใช้และความต้องการสอดคล้องกันในระดับมาก คือ บริการยืม-คืน ส่วนบริการที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยการใช้ในระดับปานกลาง แต่มีค่าเฉลี่ยความต้องการในระดับมาก ได้แก่ บริการหนังสือสำรอง และบริการถ่ายสำเนาเอกสาร ในขณะที่บริการยืมระหว่างห้องสมุดเป็นบริการที่พบว่านักศึกษามีค่าเฉลี่ยในการใช้ที่น้อยที่สุด

($\bar{X} = 0.67$)

สำหรับ วัตถุประสงค์การอ่านที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยในการใช้และความต้องการ สอดคล้องกันในระดับมาก ได้แก่ หนังสือทั่วไปภาษาไทย วารสารเพื่อความบันเทิง (นิตยสาร) ภาษาไทย และหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ส่วนวัตถุประสงค์การอ่านที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยการใช้ใน ระดับปานกลาง แต่มีค่าเฉลี่ยความต้องการในระดับมาก คือ หนังสืออ้างอิงภาษาไทย และ วารสารวิชาการภาษาไทย นอกจากนี้ยังพบว่าวัตถุประสงค์การอ่านที่นักศึกษามีค่าเฉลี่ยการใช้และความ ต้องการในระดับน้อย ได้แก่ วิทยานิพนธ์ และแผนที่

3. ปัญหาในการใช้ห้องสมุด

3.1 บริการต่าง ๆ

ผลจากการศึกษาปัญหาในการใช้ห้องสมุดด้านบริการ พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 77.84 ประสบปัญหาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น ปัญหาในด้านบริการแล้ว ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยปัญหาที่นักศึกษาประสบอยู่ในระดับมาก ได้แก่ จำนวน หนังสือสำรองที่ใหม่มี 1 เล่มน้อยไป ($\bar{X} = 3.29$) หนังสือสำรองมีน้อย ไม่เพียงพอกับความ ต้องการ ($\bar{X} = 3.28$) ระยะเวลาที่ใหม่หนังสือสำรอง 3 วัน สั้นไป ($\bar{X} = 3.09$) จำนวน หนังสือที่ให้อ่าน 1 เล่ม น้อยไป ($\bar{X} = 2.75$) ค่ารับหนังสือสำรองสูงเกินไป ($\bar{X} = 2.71$) และ เวลาที่ใหม่หนังสือสำรองออกนอกห้องสมุดไม่เหมาะสม ($\bar{X} = 2.67$) ส่วนประเด็นปัญหา ในการใช้บริการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับน้อยคือ เจ้าหน้าที่ให้บริการรับฝากของมี มารยาทไม่เหมาะสม ($\bar{X} = 0.86$)

3.2 วัตถุประสงค์การอ่าน

ผลการวิจัยปัญหาในด้านวัตถุประสงค์การอ่าน ปรากฏว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 83.09 ประสบปัญหาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นปัญหา ในการใช้วัตถุประสงค์การอ่านแล้วพบว่าค่าเฉลี่ยปัญหาในการใช้วัตถุประสงค์การอ่านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ หนังสือทั่วไปที่ต้องการไม่มีในห้องสมุด ($\bar{X} = 3.03$) หนังสือทั่วไปมีน้อย ไม่เพียงพอกับความ ต้องการ ($\bar{X} = 3.02$) เอกสารมีน้อย ไม่เพียงพอกับความ ต้องการ ($\bar{X} = 2.88$) ระยะเวลาที่ใหม่เอกสาร 1 วัน สั้นไป ($\bar{X} = 2.83$) วารสารที่อ่านแล้วกองสุมตามโต๊ะ ทำให้ ยากแก่การค้นหา ($\bar{X} = 2.79$) หนังสือพิมพ์ฉบับใหม่หาอ่านยาก เนื่องจากมีผู้นำไปอ่านที่

ต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.75$) หนังสือทั่วไปที่ต้องการมีรายชื่อในบัตรรายการ แต่หาตัวเล่มไม่พบ ($\bar{X} = 2.72$) นวนิยายและเรื่องสั้นมีน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการ ($\bar{X} = 2.60$) และห้องสมุดไม่ให้อืมวารสารออกนอกห้องสมุด ($\bar{X} = 2.60$) ส่วนปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย คือ ไม่ทราบวิธีค้นหาหนังสือทั่วไป ($\bar{X} = 0.73$)

3.3 บัตรรายการ

ผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการใช้บัตรรายการของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 62.43 ประสบปัญหาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นปัญหาในการใช้บัตรรายการแล้ว ปรากฏว่า ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คือ ค่าที่ใช้บัตรเรื่องไม่ตรงกับความคิดของนักศึกษา ($\bar{X} = 1.79$) ส่วนปัญหาที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับน้อย คือ ไม่ทราบวิธีใช้บัตรรายการ ($\bar{X} = 0.71$)

3.4 อาคารสถานที่และครุภัณฑ์

จากการศึกษาค้นคว้าในด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ที่นักศึกษาประสบ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 73.88 ประสบปัญหาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นปัญหาในด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์แล้ว ปรากฏว่า มีค่าเฉลี่ยปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและน้อย กล่าวคือ พัดลมมีไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.24$) อากาศร้อนอบอ้าว ($\bar{X} = 2.24$) เวลากลางวันมียุ่งและแมลงรบกวน ($\bar{X} = 1.90$) จำนวนที่นั่งอ่านน้อย ไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 1.90$) อีกทั้งมีเสียงรบกวนจากภายนอกห้องสมุด ($\bar{X} = 1.79$) และจากผู้ใช้งานเคียง ($\bar{X} = 1.82$) ล้วนเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาที่นักศึกษาเห็นว่ามีปัญหาในระดับน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ห้องสมุดไม่สะอาด ($\bar{X} = 1.00$)

3.5 บุคลากร

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในด้านบุคลากร พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 84.20 ประสบปัญหาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นปัญหาในด้านบุคลากร ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยปัญหาที่นักศึกษาประสบนั้นล้วนอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น ซึ่งได้แก่ บุคลากรมีน้อยไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.04$) มนุษยสัมพันธ์ของบุคลากรไม่ดีพอ ($\bar{X} = 1.95$) และบุคลากรให้บริการล่าช้า ($\bar{X} = 1.70$)

4. ความคิดเห็นและขอเสนอแนะ

นักศึกษาได้ให้ความคิดเห็นและขอเสนอแนะในการปรับปรุงห้องสมุดด้านต่าง ๆ ทั่วหลายประการ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลดังกล่าวเรียงตามลำดับหัวข้อที่มีนักศึกษาเสนอแนะจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ด้านวัสดุการอ่าน นักศึกษาเห็นว่าควรซื้อวัสดุการอ่านที่ซ้ำรูป (71 ราย) และเพิ่มจำนวนใหม่มากขึ้น (181 ราย) อีกทั้งการจัดเก็บวัสดุการอ่านควรให้ถูกต้องและเป็นระเบียบยิ่งขึ้นด้วย (13 ราย)

ด้านบุคลากร นักศึกษาเห็นว่า ควรเพิ่มจำนวนบุคลากร (71 ราย) ปรับปรุงมนุษยสัมพันธ์ (109 ราย) และประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรให้รวดเร็วมากขึ้น (9 ราย)

ด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ นักศึกษาเห็นว่า ควรติดเครื่องปรับอากาศ (57 ราย) เพิ่มจำนวนโต๊ะ เก้าอี้ (44 ราย) พัดลม (33 ราย) และเครื่องทำน้ำเย็น (10 ราย) แต่มีนักศึกษากว่า 44 ราย ที่เห็นว่าดีแล้ว

ด้านเวลาเปิดให้บริการ นักศึกษากว่า 92 ราย เห็นว่า ควรขยายเวลาเปิดบริการให้มากขึ้น แต่มีนักศึกษากว่า 53 ราย ที่เห็นว่าเหมาะสมแล้ว

ด้านบัตรรายการ นักศึกษาเห็นว่าควรเพิ่มตู้บัตรรายการ (28 ราย) และควรปรับปรุงในด้านการใช้หัวเรื่อง (21 ราย) แต่มีนักศึกษากว่า 43 ราย ที่เห็นว่าดีแล้ว

ด้านระเบียบการใช้ห้องสมุด นักศึกษากว่า 62 ราย เห็นว่าระเบียบของห้องสมุดเหมาะสมดีแล้ว แต่มีนักศึกษากว่า 9 ราย ที่เห็นว่าห้องสมุดเข้มงวดต่อระเบียบมากเกินไป

ด้านบริการต่าง ๆ นักศึกษาเห็นว่าควรให้บริการควรสะดวกรวดเร็ว (12 ราย) และควรปรับปรุงเวลาที่ให้ยืมหนังสือสำรองออกนอกห้องสมุด (50 ราย)

นอกจากนี้นักศึกษายังเสนอแนะให้ห้องสมุดปรับปรุงในเรื่องอื่น ๆ อีก ซึ่งได้แก่ ให้มีบริการเทพประกอบคำบรรยายวิชาพื้นฐาน (1 ราย) จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (1 ราย)

และเสนอให้ห้องสมุดประสานงานกับอาจารย์แต่ละวิชาให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อห้องสมุดจักได้จัดทำ
วัสดุการอ่านได้ตรงกับที่นักศึกษาใช้ประกอบการเรียนในแต่ละวิชามากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

1. สภาพการใช้ห้องสมุดโดยทั่วไป

จากการศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุดโดยทั่วไป พบว่า ความถี่ในการใช้ห้องสมุด
ของนักศึกษา คือ มากกว่าสัปดาห์ละครั้งจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 38.73) สอดคล้องกับงาน
วิจัยของ จิรัชณี วงศ์สุวรรณ (2525); รัตนา กระแสชัย (2525); ละอองกาญจน์
สุริชัยพาณิชย์ (2520); วนิดา จินตนาอรุรัตน์ (2523); วรณช เตียวตระกูล (2525);
สมศรี กิรีติวุฒิกุล (2528) และ สุนีย์ นุ้ยจันทร์ (2523) และช่วงเวลาที่นักศึกษาส่วนใหญ่
เข้าใช้ คือ เวลาวางจากการเรียนมากที่สุด (ร้อยละ 76.30) สอดคล้องกับงานวิจัยของ
จิตติ ปิงตระกูล (2521); รัตนา กระแสชัย (2525); วนิดา จินตนาอรุรัตน์ (2523);
สมทรง แจงเคษา (2528); สมาน ลอยฟ้า และ ลำปาง แมนมาตย์ (2529) และ สุนีย์
นุ้ยจันทร์ (2523) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มีการจัดตารางสอนของกระบวนวิชาที่เปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษา พร้อมกับกำหนดวันและ
เวลาสอนไว้ นักศึกษาสามารถเลือกวิชาและเวลาเรียนไม่ให้ติดต่อกันตลอดทั้งวัน จึงทำให้
นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดในเวลาวางจากการเรียนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนช่วงเวลาที่นักศึกษาเข้าใช้
ห้องสมุดน้อยที่สุด คือ ระหว่างปิดภาคการศึกษา (ร้อยละ 1.16) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในช่วง
ปิดภาคการศึกษานักศึกษาไม่มีความจำเป็นต้องใช้หนังสือประกอบการเรียน อีกทั้งที่ตั้งของ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต อยู่ไกล จึงทำให้ไม่สะดวกในการมาใช้

สำหรับวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดของนักศึกษาส่วนใหญ่ ปรากฏว่า
เพื่อทำรายงานตามที่อาจารย์มอบหมายมากที่สุด (ร้อยละ 85.84) สอดคล้องกับงานวิจัยของ
ชนิดดา โกวิทวที (2530) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกคนต้องเรียนวิชาภาษา
ไทย ซึ่งเป็นวิชาบังคับ และในการเรียนวิชานี้ นักศึกษาจะต้องทำรายงานส่งด้วย จึงทำให้
นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อทำรายงานมากที่สุด

ในด้านการรู้จักวิธีใช้ของสมุดของนักศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษารู้จักวิธีใช้ของสมุดจากการเคยเรียนในชั้นมัธยมมากที่สุด (ร้อยละ 63.87) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมทรง แจงเคซา (2528); สมาน ลอยฟ้า และ ลำปาง แมนมาตย์ (2529) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในปัจจุบันมีการสอนวิชาการใช้ของสมุดเป็นวิชาเลือกในการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงทำให้นักศึกษาคู่เคยหรือรู้จักวิธีการใช้ของสมุดในชั้นมัธยมก่อนมาเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา

ในด้านวิธีค้นหาเรื่องที่ต้องการจากห้องสมุดของนักศึกษา พบว่า ใช้บัตรรายการถึงร้อยละ 97.98 ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ จิณี ปิงตระกูล (2521); ทศนา หาญพล (2519); ละอองกาญจน์ สุริชัยพาณิชย์ (2520); วนิดา จินตนาบุตรัน (2523); วรสิริ ธรรมประดิษฐ์ (2523); สมทรง แจงเคซา (2528); สมศรี กิรีวิฑูฏกุล (2528); Cubberley และ Centini (1988: 101); Emdad และ Rogers (1978: 451) ทั้งนี้ เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่เคยเรียนวิชาการใช้ของสมุดจากการเรียนในชั้นมัธยม จึงมีผลทำให้นักศึกษาใช้บัตรรายการในการค้นหาเรื่องที่ต้องการมากที่สุด แต่การค้นหาเรื่องที่ต้องการจากบัตรรายการไม่พบแล้ว จึงจะสอบถามจากบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด (ร้อยละ 50.87)

ส่วนผลของการค้นหาเรื่องที่ต้องการนั้น ปรากฏว่า ไต่บาง ไม่ไต่บาง (ร้อยละ 50.29) และส่วนมากได้ (ร้อยละ 34.39) ตามลำดับ มีนักศึกษาเพียงร้อยละ 2.60 เท่านั้นที่ตอบว่าได้ทุกครั้ง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหนังสือที่ต้องการมีรายชื่อในบัตรรายการแต่หาตัวเล่มไม่พบ เนื่องจากการเรียงหนังสือไม่ถูกต้อง มีผู้อื่นยืมไปก่อน หรือมีผู้ให้นำมาอ่านแล้ววางไว้ตามโต๊ะและยังไม่ได้เก็บเข้าชั้น ก็เป็นได้ จึงทำให้ผลของการค้นหาเรื่องที่ต้องการปรากฏว่า ไต่บาง ไม่ไต่บางมากที่สุด

2. การใช้บริการและวัสดุการอ่านต่าง ๆ ของห้องสมุด

ผลการใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุด ปรากฏว่า มีบริการยืม-คืนเพียงบริการเดียวที่นักศึกษามีค่าเฉลี่ยในการใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.69$) ตรงกับผลการวิจัยของ จิรัชณี วงศ์สุวรรณ (2525); ละอองกาญจน์ สุริชัยพาณิชย์ (2523); วนิดา จินตนาบุตรัน (2523); วรบุษ เตียวตระกูล (2525); สมทรง แจงเคซา (2528); สุนีย์ นุ้ยจันทร์ (2523) และ Peischl (1979: 2328-A) อีกทั้งยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการใช้

ห้องสมุดของนักศึกษาที่ใช้บริการยืม-คืน คิดเป็นร้อยละ 74.86 ด้วย ส่วนบริการที่พบว่านักศึกษา มีค่าเฉลี่ยในการใช้บ่อยที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับน้อย คือ บริการยืมระหว่างห้องสมุด ทั้งนี้อาจเป็น เพราะการให้บริการนี้นักศึกษาจะต้องมาขอแบบฟอร์มยืมระหว่างห้องสมุดทุกครั้งที่ต้องการขอยืม โดยจะต้องทราบรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือ และชื่อห้องสมุดที่จะไปขอยืมด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีขั้นตอนยุ่งยากกว่าการยืมหนังสือจากห้องสมุดที่ท่าพระจันทร์ เพราะบัตรสมาชิกห้องสมุดของ นักศึกษาเพียงใบเดียว สามารถยืมหนังสือจากห้องสมุดในสังกัดสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ได้ถึง 10 แห่ง คือ ห้องสมุดกลาง 1 แห่ง และห้องสมุดสาขา 9 แห่ง ซึ่งใน จำนวนห้องสมุดสาขา 9 แห่งนั้น มีห้องสมุด 2 แห่ง ที่อยู่ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต คือห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต และห้องสมุดสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียง หาก นักศึกษาหาหนังสือที่ต้องการไม่พบจากห้องสมุด 2 แห่งดังกล่าว ก็จะไปยืมหนังสือจากห้องสมุด ที่ท่าพระจันทร์ ทำให้มีนักศึกษบางคนเสนอแนะว่า ห้องสมุดควรมีบริการรับ-คืนหนังสือต่าง ห้องสมุด คือหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดที่ท่าพระจันทร์ ควรคืนที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ได้ และหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ควรคืนที่ ห้องสมุดที่ท่าพระจันทร์ได้ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่า มีบริการอื่น ๆ อีกที่นักศึกษามีการใช้ อยู่ในระดับน้อย ซึ่งได้แก่ บริการจองหนังสือ ($\bar{X} = 0.79$) บริการสารบัญวารสารใหม่ ($\bar{X} = 1.14$) บริการรายชื่อหนังสือใหม่ ($\bar{X} = 1.17$) บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด ($\bar{X} = 1.24$) เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้บริการยังไม่รู้จักแพร่หลาย จึงทำให้ นักศึกษาไม่ทราบว่าห้องสมุดมีบริการดังกล่าวก็เป็นได้

ส่วนวัสดุการอ่านที่นักศึกษามีการใช้ในระดับมาก ได้แก่ หนังสือทั่วไปภาษาไทย ($\bar{X} = 3.16$) ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา คือ ทำรายงาน ตามที่อาจารย์มอบหมาย (ร้อยละ 85.84) ค้นคว้าประกอบการเรียนตามหลักสูตร (ร้อยละ 74.57) ซึ่งใช้หนังสือเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังพบว่าวัสดุการอ่านที่ใช้ในระดับมาก ได้แก่ วารสารเพื่อความบันเทิง (นิตยสาร) ภาษาไทย ($\bar{X} = 2.86$) และหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ($\bar{X} = 2.83$) สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษา เช่นเดียวกัน คือ นักศึกษาคิดเป็นร้อยละ 75.72 ตอบว่าเข้าห้องสมุดเพื่ออ่านวารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ตั้งอยู่ไกลจากแหล่งชุมชน ดังนั้นจึงไม่สะดวกในการแสวงหาความเพลิดเพลินจากสถานที่เริงรมย์ต่าง ๆ มีผลทำให้นักศึกษา

อ่านวารสาร นิตยสาร เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และติดตามข่าวสารตลอดจนเหตุการณ์ต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์แทน

อนึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า วัสดุการอ่านที่นักศึกษาใช้ในระดับมาก ส่วนใหญ่เป็นภาษาไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เพิ่งผ่านจากการเรียนในชั้นมัธยมซึ่งใช้วัสดุการอ่านภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ จึงอาจจะยังไม่คุ้นเคยกับวัสดุการอ่านที่เป็นภาษาต่างประเทศก็เป็นได้ จึงมีผลทำให้นักศึกษาใช้วัสดุการอ่านภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับน้อยทั้งสิ้น

3. ปัญหาในการใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุด

สำหรับปัญหาในการใช้บริการที่นักศึกษาประเมินในระดับมาก ได้แก่ จำนวนที่หยิบยืมหนังสือสำรอง 1 เล่ม น้อยไป ($\bar{x} = 3.29$) หนังสือสำรองมีน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ($\bar{x} = 3.28$) ระยะเวลาที่หยิบยืมหนังสือสำรอง 3 วัน สั้นไป ($\bar{x} = 3.09$) ค่าปรับหนังสือสำรองสูงเกินไป ($\bar{x} = 2.71$) และเวลาที่หยิบยืมหนังสือสำรองออกนอกห้องสมุดไม่เหมาะสม ($\bar{x} = 2.67$) ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นประเด็นปัญหาที่อยู่ในบริการหนังสือสำรองทั้งสิ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกคนเรียนวิชาพื้นฐานเหมือนกันหมด และหนังสือประกอบการเรียนวิชาพื้นฐานส่วนใหญ่ ห้องสมุดได้ทำเป็นหนังสือสำรอง เนื่องจากห้องสมุดไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะจัดหามาให้มากพอต่อความต้องการของนักศึกษาได้ จึงต้องหยิบยืมได้ครั้งละเพียง 1 เล่ม ในระยะเวลานาน 3 วัน และการที่ห้องสมุดคิดค่าปรับสูงนั้น ก็เพื่อให้หนังสือได้หมุนเวียนกันใช้ได้อย่างทั่วถึง

4. ปัญหาในการใช้วัสดุการอ่านของห้องสมุด

ปัญหาในการใช้วัสดุการอ่านที่นักศึกษาประเมินในระดับมาก คือ วัสดุการอ่านมีน้อย ไม่เพียงพอต่อความต้องการ วัสดุการอ่านข้างต้น ได้แก่ หนังสือทั่วไปภาษาไทย ($\bar{x} = 3.02$) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรนุช เตียวตระกูล (2525); วรสิริ ธรรมประดิษฐ์ (2523); สมทรง แจงเคชา (2528); สมศรี กิรติวุฒิกุล (2528); Cubberley และ Centini (1988: 103) นอกจากนี้ยังมีเอกสาร ($\bar{x} = 2.88$) นวนิยายและเรื่องสั้น ($\bar{x} = 2.60$) ที่พบว่ามีน้อย ไม่เพียงพออีกด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจุบันห้องสมุดมีหนังสือจำนวนน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2529 เป็นอย่างมาก ตามเกณฑ์ที่กำหนดให้หนังสือ

50 เล่ม : นักศึกษาระดับปริญญาตรี 1 คน (ทบวงมหาวิทยาลัย, กองวิชาการ 2529 : 13)
 ปัจจุบันมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต มีนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวนทั้งสิ้น 2,578 คน
 (ไม่นับนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชั้นปีที่ 2 ขึ้นไป) ดังนั้นห้องสมุดมหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ควรจะมีจำนวนหนังสือ 128,900 เล่ม จึงจะเข้าเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่ง
 ในปัจจุบันห้องสมุดมีหนังสือเพียง 21,961 เล่ม เท่านั้น ส่วนปัญหาในด้านนวนิยายและเรื่องสั้น
 มีจำนวนน้อยนั้น เนื่องจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต เป็นห้องสมุดระดับอุดม
 ศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการทางค่านวิชาการ จึงจัดหานวนิยายและเรื่องสั้นจำนวน
 ไม่มากนัก

ปัญหาในการใช้วัสดุการอ่านที่นักศึกษาประสบในระดับมากอีกประการหนึ่ง คือ
 หนังสือทั่วไปที่ต้องการมีรายชื่อในบัตรรายการ แต่หาตัวเล่มไม่พบ ($\bar{X} = 2.72$) สอดคล้อง
 กับผลงานวิจัยของ สมทรง แจงเดชา (2528); Emdad และ Rogers (1978: 451)
 ที่พบว่านักศึกษาประสบปัญหานี้เช่นเดียวกัน สำหรับปัญหานี้ ผู้วิจัยเห็นว่าห้องสมุดมีหนังสือตามที่
 ปรากฏในบัตรรายการ แต่อาจเรียงไม่ถูกที่ เนื่องจากมีผู้ใช้หยิบหนังสือออกมาดูแล้วแทนที่จะ
 วางไว้บนโต๊ะหรือวางไว้ข้าง ๆ ชั้นหนังสือ กลับเอาหนังสือไปเก็บที่ชั้นเอง และเรียงไม่ถูกต้อง
 หรือบางครั้งหนังสือที่ต้องการมีจำนวนน้อยเล่ม ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ใช้ จึงอาจมีการนำหนังสือ
 ไปแอบซุกซ่อนไว้ในที่อื่น นอกจากนี้ยังมีผู้อื่นยืมหนังสือออกไปก่อนก็เป็นได้ จึงทำให้เมื่อ
 นักศึกษาไปหาที่ชั้นแล้วไม่พบ ซึ่งปัญหานี้มีผลทำให้นักศึกษาที่มาใช้บริการจองหนังสือประสบปัญหา
 ในด้านจำนวนหนังสือที่ให้ออก 1 เล่ม น้อยไป ($\bar{X} = 2.75$) อยู่ในระดับมากอีกด้วย

นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษามีปัญหาในด้านวัสดุการอ่านไม่ทันสมัย เก่า และชำรุด
 เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งวัสดุการอ่านดังกล่าวได้แก่ นวนิยายและเรื่องสั้น หนังสือ
 ทั่วไป หนังสืออ้างอิง คู่มือการศึกษาและเอกสาร ทั้งนี้อาจมีผู้สงสัยว่าห้องสมุดเปิดให้บริการ
 ในปี 2529 เหตุใดวัสดุการอ่านจึงไม่ทันสมัย เก่า และชำรุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะ วัสดุการอ่าน
 ส่วนใหญ่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ได้รับโอนมาจากห้องสมุดที่ท่าพระจันทร์
 จึงทำให้วัสดุการอ่านของห้องสมุด เก่า และชำรุด เป็นส่วนใหญ่ ทั้ง ๆ ที่ห้องสมุดเปิดให้บริการ
 ได้เพียง 3 ปีเท่านั้น

5. ปัญหาในการใช้บัตรรายการ

ผลการวิจัยปรากฏว่า ในการใช้บัตรรายการของห้องสมุด นักศึกษาส่วนใหญ่ ประสบปัญหาอยู่ในระดับน้อย ไม่มีประเด็นปัญหาใดที่นักศึกษาประสบในระดับมากเลย สำหรับ ปัญหาที่นักศึกษาประสบในระดับปานกลางมีปัญหาเดียว ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ วินดา จินตนาบุตรัน (2523) คือ ค่าที่ใช้ในบัตรเรื่องไม่ตรงกับความคิดของนักศึกษา ($\bar{X} = 1.79$) ซึ่งปัญหานี้เป็นเรื่องยากที่จะแก้ไข เพราะการกำหนดหัวเรื่องต้องมีแบบแผนแน่นอน สำหรับการ กำหนดหัวเรื่องของห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ใช้หนังสือคู่มือการกำหนดหัวเรื่อง ดังนี้คือ

1. คณะอนุกรรมการวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการ ห้องสมุดสถาบัน
อุดมศึกษา. หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร, 2528. (อัครสำเนา)

2. ทองหยด ประทุมวงศ์. หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยของห้องสมุด
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขและเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร: สำนัก
หอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.

ซึ่งหนังสือ 2 เล่มข้างต้น เป็นคู่มือการให้หัวเรื่องที่ซับซ้อนอย่างกว้างขวางในห้องสมุดมหาวิทยาลัย

6. ปัญหาในคานอาคารสถานที่และครุภัณฑ์

จากการศึกษาปัญหาในคานอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ของห้องสมุด พบว่า ไม่มี
ประเด็นปัญหาใดที่นักศึกษาประสบปัญหาในระดับมาก เช่นเดียวกัน มีแต่เป็นปัญหาในระดับปานกลาง
และน้อย ปัญหาที่พบอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ พัดลมไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.24$) อากาศร้อน
อบอ้าว ($\bar{X} = 2.24$) และกลางคืนมีมดและแมลงรบกวน ($\bar{X} = 1.90$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
ห้องสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ไม่ได้ติดตั้งเครื่องปรับอากาศ และตัวอาคารเป็น
ตึกชั้นเดียว ตั้งอยู่ในที่โล่ง ต้นไม้ที่ไหม้งามมีจำนวนน้อย จึงทำให้นักศึกษาประสบปัญหาดังที่
กล่าวมาข้างต้น สำหรับในคานจำนวนที่นั่งอ่าน ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาคานจำนวนที่นั่งอ่านน้อย
($\bar{X} = 1.90$) เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัชณี วงศ์สุวรรณ
(2525); จิฤดี ปิงตระกูล (2521); ชนิดดา โกวิทวที (2530); รัตนา กระแสชัย
(2525); วินดา จินตนาบุตรัน (2523) และ วรสิริ ธรรมประคิษฐ์ (2523) ซึ่งพบว่ามี
ปัญหาในคานจำนวนที่นั่งอ่านมีจำนวนน้อย เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังพบว่า มีปัญหาคานมีเสียง

รบกวน ทั้งจากภายใน ($\bar{X} = 1.82$) และภายนอกห้องสมุด ($\bar{X} = 1.79$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัชณี วงศ์สุวรรณ (2525); วนิดา จินตนาอนุรัตน์ (2523) และ วรสิริธรรมประดิษฐ์ (2523) สำหรับปัญหาในด้านมีเสียงรบกวนจากภายในห้องสมุด ผู้วิจัยเห็นว่าพอมีทางแก้ไขได้ แต่ปัญหาในด้านมีเสียงรบกวนจากภายนอกห้องสมุดนั้น เป็นเรื่องยากที่จะแก้ไข เพราะหน้าต่างของห้องสมุดเป็นบานเกล็ด ทำให้เสียงจากภายนอกเข้ามาในห้องสมุดได้ ซึ่งการที่จะไปตักเตือนนักศึกษาที่อยู่ภายนอกห้องสมุดเป็นเรื่องที่ทำได้ไม่ถนัดนัก

7. ปัญหาในด้านบุคลากร

ผลการวิจัยพบว่าปัญหาในด้านบุคลากรเป็นปัญหาที่นักศึกษาประสบอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น ได้แก่ บุคลากรมีน้อย ไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.04$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผลิวัลย์ รองสวัสดิ์ (2520); รัตนา กระแสชัย (2525) และ สุนีย์ นุ้ยจันทร์ (2523) ทั้งนี้เพราะจำนวนบุคลากรของห้องสมุดยังไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดมหาวิทยาลัย คือ อัตราส่วนบรรณารักษ์ : เจ้าหน้าที่ ยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก ซึ่งนอกจากปัญหาข้างต้นแล้ว ยังพบว่านักศึกษามีปัญหาในด้านบุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์ไม่ดีพอ ($\bar{X} = 1.95$) ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ จิรัชณี วงศ์สุวรรณ (2525) และ สมทรง แจ่มเคษา (2528) และปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางประการสุดท้ายคือ การให้บริการของบุคลากรล่าช้า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชนิตดา โกวิทวที (2530) ที่พบว่านิสิตคณะอักษรศาสตร์ประสบปัญหาดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

เนื่องจากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งได้แก่ ปัญหาในด้านการใช้บริการต่าง ๆ วัสดุการอ่าน บัตรรายการ อาคารสถานที่และครุภัณฑ์ ตลอดจนบุคลากรของห้องสมุดนั้น เป็นเพียงแต่การกล่าวถึงระดับปัญหาของประเด็นปัญหาที่อยู่ในแต่ละหัวข้อข้างต้นเท่านั้น แต่เมื่อพิจารณาโดยรวมจะพบว่านักศึกษามีปัญหาในด้านบุคลากร (ร้อยละ 84.20) วัสดุการอ่าน (ร้อยละ 83.09) บริการต่าง ๆ (ร้อยละ 77.84) อาคารสถานที่และครุภัณฑ์ (ร้อยละ 73.88) และบัตรรายการ (ร้อยละ 62.43) ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยของปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น เว้นแต่ปัญหาในการใช้บัตรรายการที่พบว่ามีความเฉลี่ยของปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีนักศึกษากันจนถึงร้อยละ 63.87 เคยเรียนวิชาการใช้ห้องสมุดจากการเรียนในชั้นมัธยม อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่า ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการใช้ห้องสมุด

มีความสอดคล้องกับแนวเหตุผลที่ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการใช้ห้องสมุดและบริการต่าง ๆ วัตถุประสงค์การอ่าน ตลอดจนอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ที่ห้องสมุดจัดให้ ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดไม่สามารถสนองความต้องการของนักศึกษาได้อย่างเพียงพอ ซึ่งในด้านความไม่เพียงพอนี้ จะเห็นได้ชัดจากปัญหาในการใช้วัตถุประสงค์การอ่าน ซึ่งได้แก่ หนังสือสารอง (ร้อยละ 97.46) หนังสือทั่วไป (ร้อยละ 95.36) เอกสาร (ร้อยละ 93.75) คู่มือการศึกษา (ร้อยละ 89.21) นวนิยายและเรื่องสั้น (ร้อยละ 88.93) หนังสืออ้างอิง (ร้อยละ 87.12) และวิทยานิพนธ์ (ร้อยละ 81.17) ตามลำดับ ที่พบว่า มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการ สำหรับผลของระดับความต้องการในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอในหัวข้อต่อไป

8. ความต้องการในด้านบริการและวัตถุประสงค์การอ่านต่าง ๆ ของห้องสมุด

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการในบริการและวัตถุประสงค์การอ่านต่าง ๆ ของห้องสมุดอยู่ในระดับมาก และปานกลาง เว้นแต่วัตถุประสงค์การอ่านเพียง 2 ประเภทเท่านั้น ที่นักศึกษามีความต้องการในระดับน้อย แต่ไม่มีรายการใดเลยที่นักศึกษาตอบว่าไม่ต้องการ สำหรับวัตถุประสงค์การอ่านที่พบว่านักศึกษามีความต้องการในระดับน้อย ได้แก่ แผนที่ ($\bar{X} = 1.31$) และวิทยานิพนธ์ ($\bar{X} = 1.39$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิชาที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เรียน เป็นวิชาพื้นฐานทั่วไป จึงไม่มีความจำเป็นต้องใช้ โดยเฉพาะวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์การอ่านที่ส่วนใหญ่ใช้มากในการศึกษาระดับปริญญาโท หรือใช้ในการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาชั้นปีสูง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรนุช เตียวตระกูล (2525) ที่พบว่านักศึกษาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีความต้องการวิทยานิพนธ์ในระดับน้อย และงานวิจัยของ Peischl (1979: 2328-A) ที่พบว่านักศึกษาใน University of Northern Colorado มีความต้องการแผนที่ในระดับน้อย เช่นเดียวกัน

ส่วนวัตถุประสงค์การอ่านที่นักศึกษาต้องการในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรนุช เตียวตระกูล (2525); สมทรง แจ่มเดชา (2528) และ สมศรี กิระติวุตติกุล (2528) ได้แก่ หนังสือทั่วไปภาษาไทย ($\bar{X} = 3.29$) วารสารวิชาการภาษาไทย ($\bar{X} = 2.68$) หนังสือพิมพ์ภาษาไทย ($\bar{X} = 3.05$) นอกจากนี้ยังมีหนังสืออ้างอิงภาษาไทย ($\bar{X} = 2.69$) ซึ่งได้ผลตรงกับงานวิจัยของ สมทรง แจ่มเดชา (2528) ที่พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีความต้องการมากเช่นเดียวกัน และวัตถุประสงค์การอ่านที่นักศึกษามีความต้องการใน

ระดับมากประการสุดท้าย คือ วารสารเพื่อความบันเทิง (นิตยสาร) ภาษาไทย ซึ่งวัสดุการอ่านดังกล่าวข้างต้น พบว่ามีความสอดคล้องกับการใช้อยู่ในระดับมาก ยกเว้นหนังสืออ้างอิงภาษาไทย วารสารวิชาการภาษาไทย ที่นักศึกษาใช้อยู่ในระดับปานกลาง แต่มีความต้องการอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าหนังสืออ้างอิงภาษาไทยมักใช้ในการประกอบการทำรายงาน ซึ่งนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่ใช้ในการหาความหมายของคำ คู้ตัวสะกด ตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งค้นหาตัวเล่มได้ไ้ง่ายกว่าหนังสือทั่วไป เพราะห้องสมุดไม่ใหญ่มีหนังสืออ้างอิงออกนอกห้องสมุดก็เป็นได้ จึงมีผลทำให้นักศึกษามีความต้องการในระดับมาก

สำหรับบริการที่นักศึกษามีความต้องการในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชนิตดา โกวิทวที (2530); รัตนา กระแสชัย (2525); วรนุช เตียวตระกูล (2525); สมทรง แจงเคชา (2528) และ Peischl (1979: 2328-A) คือบริการยืม-คืน ($\bar{x} = 3.10$) อีกทั้งยังสอดคล้องกับการใช้ของนักศึกษาที่พบว่าอยู่ในระดับมากด้วย สำหรับในด้านความต้องการบริการหนังสือสำรองของนักศึกษา พบว่าได้ผลตรงกับงานวิจัยของ วรนุช เตียวตระกูล (2525); สมทรง แจงเคชา (2528) และ สมศรี กীরติภูมิกุล (2528) คือนักศึกษามีความต้องการในระดับมาก ($\bar{x} = 2.89$) ทั้งนี้เพราะหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนวิชาพื้นฐานส่วนใหญ่เป็นหนังสือสำรอง อีกทั้งเป็นบริการที่พบว่านักศึกษาประสบปัญหาในการใช้อยู่ในระดับมากด้วย ต่างกับผลการวิจัยของ ชนิตดา โกวิทวที (2530) ที่พบว่านักศึกษาคณะอักษรศาสตร์มีความต้องการบริการหนังสือสำรองในระดับน้อย นอกจากนี้บริการที่นักศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับมากอีกบริการหนึ่ง คือ บริการถ่ายสำเนาเอกสาร ($\bar{x} = 2.64$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีวัสดุการอ่านของห้องสมุดบางประเภท ที่ห้องสมุดไม่ใหญ่มีออกนอกห้องสมุดได้แก่ หนังสืออ้างอิง วารสารและหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีข้อมูลที่นักศึกษาต้องการ จึงทำให้นักศึกษามีความต้องการบริการถ่ายเอกสารอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชนิตดา โกวิทวที (2530) และ สมทรง แจงเคชา (2528) ที่พบว่าบริการถ่ายเอกสารเป็นบริการที่นักศึกษาใช้ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

นอกจากความต้องการที่กล่าวแล้วข้างต้น นักศึกษายังต้องการให้ห้องสมุดขยายเวลาเปิดบริการให้มากขึ้น คือ ตั้งแต่เวลา 19.30 น. เป็นต้นไป จำนวน 77 ราย ซึ่งจากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดแห่งนี้มีความเห็นว่า แม้วาขณะนี้ห้องสมุดเปิดบริการถึง 19.30 น. ยังปรากฏว่ามีจำนวนนักศึกษาไม่มากนักที่มาใช้บริการ ดังจะเห็น

ได้จากตารางที่ 7 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีนักศึกษาเพียงร้อยละ 21.97 เท่านั้น ที่มาใช้ห้องสมุด ในเวลาดังกล่าวเป็นประจำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมียุ่งและแมลงรบกวนนักศึกษาตลอดเวลา เพราะห้องสมุดไม่ได้ติดตั้งเครื่องปรับอากาศ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าความต้องการในด้านกายภาพของห้องสมุดเปิดให้บริการนั้น ห้องสมุดควรจะได้นำมาพิจารณาหลังจากที่ได้มีการติดเครื่องปรับอากาศในห้องสมุดแล้ว

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยนี้ ทำให้ทราบการใช้ ความต้องการ และปัญหาในการใช้ห้องสมุด ตลอดจนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสมควรเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1. ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณของห้องสมุดให้มากขึ้น สำหรับการจัดหาวัสดุ การอ่าน จัดหาครุภัณฑ์ ตลอดจนเพิ่มอัตรากำลังของบุคลากรในห้องสมุด ทั้งนี้เพื่อให้ห้องสมุดสามารถสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างเพียงพอ
2. ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อติดตั้งเครื่องปรับอากาศในห้องสมุด ทั้งนี้เพื่อให้ห้องสมุดมีบรรยากาศเหมาะสมแก่การเข้าใช้ในการศึกษาและค้นคว้ามากยิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อเป็นการรักษาสภาพของวัสดุการอ่านให้สามารถใช้ได้นานและคงทนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

1. ควรจัดหาหนังสือสำรอง หนังสือทั่วไปภาษาไทย วารสารเพื่อความบันเทิง (นิตยสาร) ภาษาไทย วารสารวิชาการภาษาไทย หนังสืออ้างอิงภาษาไทย และหนังสือพิมพ์ภาษาไทยให้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากเป็นวัสดุการอ่านที่นักศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับมาก อีกทั้งควรนำวัสดุการอ่านที่ชำรุดมาซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยด้วย
2. ควรประสานงานกับอาจารย์ในด้านการจัดหาวัสดุการอ่านให้มากขึ้น เช่น ส่งรายชื่อวัสดุการอ่านให้อาจารย์คัดเลือก หรือติดต่ออาจารย์เพื่อขอรายชื่อหนังสือประกอบการเรียนในแต่ละวิชาที่เปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ผู้สอนวิชา

พื้นฐาน ซึ่งเป็นวิชาที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกคนต้องเรียน ทั้งนี้เพื่อให้การใช้งบประมาณที่มีอยู่จำกัดได้ประโยชน์ และสอดคล้องกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยได้มากที่สุด

3. ควรเพิ่มจำนวน โต๊ะ เก้าอี้ พัดลม ให้เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้
4. ควรเพิ่มจำนวนบุคลากร และปรับปรุงค่านิยมมนุษยสัมพันธ์ ตลอดจนประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรให้รวดเร็วและถูกต้องมากยิ่งขึ้น
5. ควรพิจารณาปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับบริการหนังสือสำรอง และระเบียบการยืมเอกสาร ในด้านจำนวนที่ยืม ระยะเวลาที่ยืม ค่าปรับหนังสือ รวมทั้งจำนวนหนังสือที่ห้องสมุดให้จอง และการให้ยืมวารสารด้วย
6. ควรประชาสัมพันธ์บริการที่นักศึกษามีการใช้อยู่ในระดับน้อยให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งบริการดังกล่าวได้แก่ บริการจองหนังสือ บริการยืมระหว่างห้องสมุด บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการรวบรวมบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง บริการสารบัญวารสารใหม่ บริการรายชื่อหนังสือใหม่ บริการจัดแสดงหนังสือใหม่ และบริการทำครรชนีวารสารและหนังสือพิมพ์
7. การทำบัตรรายการประเภทบัตรเรื่อง ควรจัดทำบัตรโยงให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้ใช้สะดวกในการใช้บัตรรายการ
8. จากการที่นักศึกษามีปัญหาในด้านมีเสียงรบกวนจากทั้งภายในและภายนอกห้องสมุด ดังนั้นห้องสมุดจึงควรทำป้ายประกาศห้ามส่งเสียงดังติดไว้ตามบริเวณต่าง ๆ ของห้องสมุด และบริเวณใกล้เคียงอาคารห้องสมุด ซึ่งนอกจากการติดป้ายแล้ว บรรณารักษ์ควรคอยตรวจและตักเตือนนักศึกษาที่ส่งเสียงดังด้วย
9. ควรตรวจการเรียงหนังสือบนชั้นให้ถูกต้อง และควรมีการสำรวจหนังสือในห้องสมุด โดยเฉพาะหนังสือทั่วไปภาษาไทย อย่างน้อยปีละครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่าหนังสือเล่มใดในห้องสมุดมีรายชื่อในบัตรรายการ แต่ไม่มีตัวเล่ม หรือมีตัวเล่ม แต่ไม่มีรายชื่อในบัตรรายการ
10. ควรเขียนป้ายประกาศติดไว้ตามที่ต่าง ๆ ของห้องสมุด โดยเฉพาะบริเวณชั้นหนังสือว่า "หนังสือที่ใช้แล้วไม่ต้องเก็บเข้าที่ ใหวางไว้บนโต๊ะอ่านหนังสือ หรือวางไว้ข้างชั้นหนังสือ เจ้าหน้าที่จะเก็บเข้าชั้นเอง" ทั้งนี้เพื่อให้การเรียงหนังสือบนชั้นถูกต้องมากขึ้น

11. ควรมีการจัดเก็บวัสดุการอ่านต่าง ๆ ของห้องสมุดที่ทยอยขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวารสารและหนังสือพิมพ์ฉบับใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้คนหาวัสดุการอ่านได้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เท่านั้น ดังนั้นจึงควรศึกษาปัญหาในการใช้ห้องสมุดของผู้ใช้กลุ่มอื่น ๆ ด้วย เช่น นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นปีที่ 2 ขึ้นไป ข้าราชการ อาจารย์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เห็นภาพรวมของปัญหาในการใช้ห้องสมุดของผู้ใช้
2. ควรศึกษาการดำเนินงานการให้บริการหนังสือสำรองในห้องสมุด เพื่อจะได้ทราบถึงสาเหตุ และปัจจัยที่มีผลทำให้นักศึกษาประสบปัญหาอยู่ในระดับมาก เพื่อนำผลมาปรับปรุงในด้านบริการหนังสือสำรองได้อย่างเหมาะสมต่อไป
3. ควรศึกษาความสนใจในการใช้วารสารและหนังสือพิมพ์ของห้องสมุด เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าเป็นวัสดุการอ่านที่นักศึกษามีการใช้และความต้องการในระดับมาก ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลมาปรับปรุงการให้บริการวารสารและหนังสือพิมพ์ได้เหมาะสมยิ่งขึ้น
4. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือที่จัดหามากับการใช้หนังสือที่จัดหาเขา ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้มาพิจารณาจัดหาหนังสือให้ตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้ใช้ให้มากที่สุด อีกทั้งยังเป็นการใช้งบประมาณที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วย

ข้อจำกัดในการวิจัย

คำถามแบบปลายเปิดที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ได้รับคำตอบไม่ครบถ้วน ทำให้ข้อมูลที่ได้อาจไม่ใช่ข้อมูลของประชากรส่วนใหญ่